

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.314/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. **B. B.** ügyvéd, pártfogó ügyvéd (**pártfogó ügyvéd címe**) és K. T. V. gondnok (gondnok címe, tartózkodási helye) által képviselt felperes neve (**felperes címe, tartózkodási helye**) felperesnek az előbb dr. ... jogi referens, utóbb dr. ... jogtanácsos által képviselt Miskolc Megyei Jogú Városi Önkormányzata (Miskolc, Városház tér 8. szám) alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.P.23.126/2007/47. számú ítélete ellen a felperes által 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvédnek az elsőfokú eljárásban felmerült képviseletért járó és az állam által viselendő díját 22 500 (Huszonkettőezer-ötszáz) forint, az általános forgalmi adót is magában foglaló összegben határozza meg.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 25 000 (Huszonötezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvédnek a fellebbezési eljárásban felmerült díját 11 250 (Tizenegyezer-kettőszázötven) forint, az általános forgalmi adót is magában foglaló összegben állapítja meg, melyet az állam visel.

Megkeresi a Debreceni Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a pártfogó ügyvéd díját számla ellenében az ellátmány terhére fizesse ki.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes keresetében ajándék visszakövetelése címén elsődlegesen a Ptk. 582.§-ának (1), másodlagosan az ugyanezen szakasz (3) bekezdésére alapítottan 21 830 000 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Keresetéhez csatolta a közte és az alperes között 1991 áprilisában létrejött megállapodást. E megállapodásban a felek rögzítették, hogy 1990. február 23-án köztük ingatlan csereszerződés jött létre, amely alapján a felperes panzió építés céljára megszerezte a M., II. kerület ..86. számú tulajdoni lapon nyilvántartott, ...62/1. hrsz-ú „kert” megjelölésű, 2854 m² területű, ténylegesen M.-T., Z. u. ... szám alatti ingatlan tulajdonjogát, ugyanakkor csereként az alperes tulajdonába adta a M., II. kerület ..16. számú tulajdoni lapon nyilvántartott ...92. hrsz-ú „lakóház, udvar, kert” megjelölésű, 1063 m² területű ingatlant az alperes részére, megfizetve a területkülönbség 3 582 000 forintban számított ellenértékét. Ugyanezen 1990-ben kötött szerződés 12. pontja lehetőséget biztosított arra, hogy a későbbiekben a panzió területe a szomszédos ingatlanokból történt telekalakítással bővüljön.

Az 1991 áprilisában kelt megállapodásban a felek e korábbi szerződésre utalva megállapították, hogy a felperes által a csereszerződésben tulajdonba kapott ...62/1. hrsz-ú ingatlan a korábbi szerződésben foglaltaknak megfelelően 3939 m² területtel bővíthető, amely a felperes tulajdonába kerül. Ennek ellentételezéseként a felperes vállalta, hogy a M.-T., Gy. utca .. szám alatti ...-as számú általános iskolához kapcsolódóan 24x12 m küzdőterű tornacsarnokot épít kiszolgáló helyiségeivel együtt, melynek beruházási költsége kb. 33 000 000 forint, ebből a telekár 11 817 000 forint, a megmaradó összeget pedig a felperes közérdekű felajánlásként a város lakosságának adományozza.

Arra az esetre, ha a pénzkövetelést a bíróság megalapozatlannak találná, a felperes ugyancsak ajándék visszakövetelése címén annak megállapítását kérte, hogy a tornacsarnokon tulajdonjogot szerzett.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, másodlagosan hivatkozott arra, hogy a felperes az ajándékot nem kötötte feltételhez. Utalt továbbá arra, hogy a megállapodásban foglaltak szerint az ajándékozás tárgya nem a felperes által a keresetben megjelölt pénzösszeg volt, hanem a felperes által megépített tornacsarnok, amely azóta is az általános iskola, így a város lakosságának használatában áll. Állította továbbá, hogy a felperes létfenntartása nem veszélyeztetett, mert vagyonnal, és - részben illegális parkoltatási tevékenységből - rendszeresnek mondható jövedelemmel rendelkezik.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt az alperes javára 50 000 forint perköltség megfizetésére. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját „bruttó” 50 000 forintban állapította meg, azzal, hogy annak viselésére az állam köteles, és megkereste a bíróság gazdasági hivatalát a díj kiutalása céljából.

Az ítélet indokolásában a Ptk. ajándékozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseinek, valamint az elévülés szabályait tartalmazó 326. § (1) bekezdésében, illetve 327. § (1) és

(2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek az egybevetéséből arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek a feltevés megíúsulására alapított keresete elévült, tekintettel arra, hogy a felek a szerződést 1991-ben kötötték meg, és ehhez képest a felperes a téves feltevésre alapított igényét csupán 2007-ben terjesztette elő. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a felperes a perben egyébként azt sem bizonyította, hogy az ajándékozáásra feltételtől függően került volna sor.

A Ptk. 582. §-ának (1) bekezdésére alapított másodlagos kereseti kérelmet azonban érdemben vizsgálta, és azt a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás adataira tekintettel találta megalapozatlannak, megállapítva, hogy a felperes létfenntartása a saját perben tett nyilatkozatai, illetve a tanúvallomások szerint sem tekinthető veszélyeztetettnak.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes elsődlegesen annak megváltoztatását és - annak tartalma szerint - az alperes elsődleges kereset szerinti marasztalását kérte, másodlagosan indítványozta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását. Hivatkozott arra, hogy 1991-ben, a megállapodás aláírásakor abban egyezett meg az alperest képviselő polgármesterrel, hogy a város költségvetésének elkészítésekor egyeztetni fognak a különbözeti érték felhasználásáról, időközben azonban a város akkori polgármestere elhunyt, az egyeztetések nem folytatódtak, és az alperes az ajándék sorsáról számot nem adott.

Vitatta, hogy igényét késedelmesen terjesztette volna elő, utalva arra, hogy az eljárás során becsatolta azokat a leveleket, valamint az azok átvételét igazoló iratokat, amelyek bizonyítják az igény korábbi bejelentését.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a létfenntartása veszélyeztetését nem állapította meg. Az eljárás során ugyanis igazolta, hogy egészségi állapotánál fogva állandó gondozásra szorul, gyógyszereket kell szednie, vizsgálatokra kell utaznia, amelyek komoly többletkiadást jelentenek. Az elsőfokú bíróság továbbá egy illegális és nem bizonyított jövedelemszerző tevékenységre alapította azon megállapítását, mely szerint a megélhetése biztosított, jóllehet e tevékenység végzését az eljárás során mindvégig tagadta. Körülményei egyébként tovább romlottak, minthogy 2010. január 23-a óta éppen a jelen perben előterjesztett igényére tekintettel az addig őt eltartó, és lakhatását biztosító testvére is megvonta tőle a támogatást.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - annak tartalma szerint helyesen - az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges kört meghaladóan feltárt tényállás alapján hozta meg érdemben helytálló döntését, az elsőfokú ítélet indokolását azonban az ítéletábla a következők szerint helyesbíti:

A peres felek között 1991 áprilisában megkötött megállapodás 2. pontjában foglaltak nem hagynak kétséget afelől, hogy a felperes a tulajdonba kapott többlet ingatlan, valamint az általa felépíteni vállalt tornacsarnok értékének különbözetét kitevő beruházási költséget közérdekű felajánlásként adományozta a város lakosságának, amely jognyilatkozat ekként nem Ptk. XLVII. fejezetében meghatározott ajándékozásnak, hanem a Ptk. 593-596. §-aiban szabályozott közérdekű célra történő kötelezettségvállalásnak felelt meg.

A közérdekű kötelezettségvállalást a Ptk. eredetileg a jogi személyek sajátos fajtájának minősülő - a kódexet megelőzően hatályos jog által ismert - alapítvány jogintézmények fenntartása helyett szabályozta, annak érdekében, hogy az állampolgárok és jogi személyek változatlanul teljesíthessenek közérdekű, közhasznú célokra meghatározott vagyoni szolgáltatásokat anélkül, hogy adminisztratív terhet jelentő jogi személyt (alapítványt) kellene létrehozniuk. A közérdekű célra való kötelezettségvállalás tehát mint sajátos egyoldalú jogügylet, lényegében a korábbi szabályozás szerinti jogképes alapítványt pótló jogintézménye volt a Ptk-nak.

A Ptk-t módosító 1987. évi 11. számú tvr. ugyan 1987. szeptember 1-jei hatállyal ismételten beiktatta az alapítványt a polgári jog rendszerébe, azonban ezzel párhuzamosan fennmaradtak a közérdekű kötelezettségvállalás szabályai is. A Polgári Törvénykönyv Magyarázata szerint a közérdekű kötelezettség-vállalás jelenleg akár egyoldalú jogügyletként, akár szerződésként is létrejöhet, lényege azonban változatlanul az, hogy az adományozó az általa meghatározott közérdekű célra ingyenes vagyoni szolgáltatás teljesítésére vállal kötelezettséget.

A felek perbeli megállapodására ennek megfelelően helyesen a Ptk-nak a közérdekű célra történő kötelezettségvállalást szabályozó rendelkezései alkalmazandóak. A Ptk. 595. §-ának (1) bekezdése alapján pedig az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt lehet visszavonni, míg a (3) bekezdés értelmében, ha jogszabály másként nem rendelkezik, a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

A felek közti megállapodás 2. pontja szerint a felperes közérdekű kötelezettségként az alperestől kapott ingatlanok értékét meghaladó értékű építmény saját költségen való megvalósítását vállalta, amely egyszeri szolgáltatás eredményeként a tornacsarnok megépült, és az alperes felperes által kétségbe nem vont perbeli nyilatkozata szerint azt az alperes közcélú feladatot ellátó intézménye csaknem két évtizede közcélra használja.

Olyan kifejezett jogszabályi rendelkezésről, amely erre az esetre a szolgáltatás visszakövetelését lehetővé tenné, a felperes nem hivatkozott, és ilyenről a bíróságnak sincs tudomása. (A Ptk. eredeti szövegéhez fűzött Miniszteri Indoklás, illetve a Ptk. magyarázata is csupán a korabeli szabályozás szerinti „társadalmi ösztöndíj”, illetve a jelenleg is szabályozott „tanulmányi ösztöndíj” szerződések esetén jelez ilyen kifejezett jogszabályi rendelkezést, ez utóbbinál a Munka Törvénykönyvének 113. §-a (2) bekezdésére utalással.)

A kifejtettek alapján tehát a teljesített szolgáltatás visszakövetelésére a Ptk. hivatkozott 595. §-ának (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felperesnek már nincs törvényes lehetősége, keresete így ez okból megalapozatlan.

A fenti indokokra tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján ezen indokolásbeli helyesbítéssel hagyta helyben.

Észlelte azonban, hogy az elsőfokú bíróság a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját a 7/2002.(III.30.) IM rendelet 5. §-ában foglaltaktól eltérő összegben határozta meg. Arra az ítéltábla már a felperes pártfogó ügyvédjének felmentés iránti kérelmét elutasító Pf.II.20.314/2010/3. számú végzésében rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a Pp-nek a kirendelés időpontjában hatályos 87. §-a (1) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva, és a korábbi jogszabályok szerint eljárva rendelt ki maga pártfogó ügyvédet a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat helyett a felperes részére, azonban, miután a kirendelésről szóló végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, a felmentésre irányuló kérelmet az ítéltábla a végzésben érdemben bírálta el. A bírósági kirendelésre tekintettel ugyanezen elv mentén a bíróságnak kellett döntenie tehát a pártfogó ügyvéd díjáról is.

A hivatkozott 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5. §-ának rendelkezése alapján azonban abban az esetben, ha a fél helyett, annak pervesztességére tekintettel az állam tartozik a pártfogó ügyvéd munkadíját viselni, annak alapjaként a mindenkor költségvetési törvényben meghatározott kirendelt ügyvédi óradíj mértékét kell figyelembe venni. A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. CXXX. tv. 73. §-ának (4) bekezdése az óradíjat 2010. évre 3 000 forintban határozta meg, ennek megfelelően tehát az elsőfokú eljárásban a felperes pártfogó ügyvédje részére csupán ezen óradíj hatszorosának megfelelő összeg általános forgalmi adóval növelt mértékét lehetett volna csak munkadíjként megállapítani. Az ítéltábla ezért - ebben a részében - az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-a (3) bekezdésének második fordulata alapján hivatalból felülvizsgálva, a munkadíj mértékét a jogszabályi rendelkezésben foglaltaknak megfelelő összegre leszállította.

A fellebbezési eljárásban is pervesztes felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint számított, a fellebbezési eljárásban felmerült költségei megfizetésére.

A felperes pártfogó ügyvédjének a fellebbezési eljárásra megillető díját a már hivatkozott 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5. §-ának (2) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy annak viselésére a felperes pervesztességére tekintettel a Magyar Állam köteles.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

D e b r e c e n, 2010. szeptember 9.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -